

Zadania na ćwiczenia z grup Liego 1

1 Niech G będzie grupą topologiczną, a H podgrupą. Udowodnić, że działanie G na zbiorze warstw:

$$G \times G/H \rightarrow G/H$$

jest ciągle.

2 Udowodnić, że jeśli G jest spójną grupą topologiczną, $H \subset G$ jest grupą dyskretną i normalną, to H jest zawarta w centrum G .

3 Udowodnić, że grupa podstawowa grupy topologicznej jest przemienna.

4 Utożsamić $\mathbb{R}^3$ z $im(\mathbb{H})$. Udowodnić, że mnożenie kwaternionów urojonych ma postać

$$vw = -(v, w) + v \times w \in \mathbb{R} \oplus im(\mathbb{H}),$$

gdzie (v, w) oznacza iloczyn skalarny, a $v \times w$ iloczyn wektorowy.

5 Rozważyć przekształcenie $\mathbb{H}^* \supset S^3 \rightarrow Aut(im(\mathbb{H}))$ zadane przez sprzęganie. Opisać jądro i obraz.

6 Definiujemy macierz $J_n \in M_{2n \times 2n}(\mathbb{R})$ jako macierz blokową

$$J_n = \begin{pmatrix} 0 & -I_n \\ I_n & 0 \end{pmatrix},$$

gdzie I_n jest macierzą jednostkową $n \times n$.

Niech

$$G = \{A \in GL_{2n}(\mathbb{R}) \mid A^{-1}J_nA = J_n\}.$$

Równanie $A^{-1}J_nA = J_n$ można przepisać jak

$$J_nA = AJ_n.$$

Zatem G jest to zbiór automorfizmów przemiennych z J_n . Jeśli $\mathbb{C}^n$ utożsamić z $\mathbb{R}^{2n}$ z bazą

$$\varepsilon_1, \varepsilon_2, \dots, \varepsilon_n, i\varepsilon_1, i\varepsilon_2, \dots, i\varepsilon_n,$$

to G składa się z $\mathbb{R}$ -liniowych automorfizmów przemiennych z mnożeniem przez $i \in \mathbb{C}$.

Zatem $G = GL_n(\mathbb{C})$.

Udowodnić

$$SO(2n) \cap Sp_n(\mathbb{R}) = SO(2n) \cap GL_n(\mathbb{C}) = GL_n(\mathbb{C}) \cap Sp_n(\mathbb{R}) = U(n).$$

1. Niech $f : G \rightarrow H$ będzie homomorfizmem grup Lie, takim że przekształcenie $f_* : T_1G \rightarrow T_1H$ jest izomorfizmem. Pokazać, że homomorfizm f jest nakryciem oraz $\ker f \leq Z(G)$.

2. Znaleźć przestrzeń styczną do grupy $GL(n, \mathbb{R})$, strukturę algebry Liego na niej i znaleźć odwzorowanie $\exp$. Znaleźć podalgebry odpowiadające podgrupom $SL(n, \mathbb{R})$, $Sp(n, \mathbb{R})$. Znaleźć algebry Lie dla $SO(n)$, $U(n)$, $SU(n)$ i $Sp(n)$.

3. Pokazać, że dla macierzy A , $\det(\exp A) = \exp(\operatorname{tr} A)$.

1. Udowodnić, że jeżeli H jest domkniętą podgrupą, to przestrzeń warstw G/H jest rozmaitością. (Wskazówka: rozważyć mapę, którą używaliśmy w dowodzie twierdzenia Cartana).

2. Rozpatrujemy grupę $SL(2, \mathbb{R})$ i $SL(2, \mathbb{C})$.

a) Pokazać, że grupa $SL(2, \mathbb{R})$ jest sprzężona w $GL(2, \mathbb{C})$ z grupą macierzy

$$\begin{pmatrix} a & b \\ \bar{b} & \bar{a} \end{pmatrix},$$

gdzie $a, b \in \mathbb{C}$ i $|a|^2 - |b|^2 = 1$.

b) Korzystając z przedstawienia powyżej, pokazać że $SL(2, \mathbb{R})$ jako przestrzeń topologiczna jest homeomorficzna z otwartym torusem $S^1 \times D$, gdzie D jest otwartym dyskiem.

c) Udowodnić, że algebra Lie $\mathfrak{sl}(2, \mathbb{R})$ składa się z macierzy o śladzie równym 0.

d) Udowodnić, że forma Jordana (jako macierz zespolona) jest postaci

$$\begin{pmatrix} \lambda & 0 \\ 0 & -\lambda \end{pmatrix} (\lambda \in \mathbb{R} \text{ lub } \lambda \in i\mathbb{R}) \quad \text{lub} \quad \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ \bar{0} & \bar{0} \end{pmatrix},$$

e) Wywnioskować, że wartości własne macierzy macierzy, która leży na jedno-parametrowej podgrupie są obie dodatnie, obie są liczbami zespolonymi o module 1 lub obie są równe 1. Wywnioskować, że exp dla $SL(2, \mathbb{R})$ nie jest odwzorowaniem "na".

f) Pokazać, że $exp : \mathfrak{gl}(2, \mathbb{C}) \rightarrow GL(2, \mathbb{C})$ jest "na".

1. Związki między reprezentacjami nad $\mathbb{R}$, $\mathbb{C}$ i $\mathbb{H}$, gdzie $\mathbb{H}$ oznacza kwaterniony. Mamy funktory:

- kompleksyfikacji $c : \text{Rep}_{\mathbb{R}}(G) \rightarrow \text{Rep}_{\mathbb{C}}(G)$ zdefiniowany $V \rightarrow V \otimes_{\mathbb{R}} \mathbb{C}$ z trywialnym działaniem na $\mathbb{C}$ i tym samym na V ;
- $q : \text{Rep}_{\mathbb{C}}(G) \rightarrow \text{Rep}_{\mathbb{H}}(G)$ zdefiniowany $V \rightarrow V \otimes_{\mathbb{C}} \mathbb{H}$ z trywialnym działaniem na $\mathbb{H}$ i tym samym na V ;
- $r : \text{Rep}_{\mathbb{C}}(G) \rightarrow \text{Rep}_{\mathbb{R}}(G)$ zapominania o strukturze przestrzeni zespolonej z tym samym działaniem na V ;
- $s : \text{Rep}_{\mathbb{H}}(G) \rightarrow \text{Rep}_{\mathbb{C}}(G)$ zapominania o strukturze przestrzeni nad H z tym samym działaniem na V .
- $t : \text{Rep}_{\mathbb{C}}(G) \rightarrow \text{Rep}_{\mathbb{C}}(G)$ zachowująca działanie grupy G na V , jedynie mnożenie przez skalar $z \in \mathbb{C}$ na przestrzeni tV jest mnożeniem przez $\bar{z}$ w przestrzeni V .

Funktory te spełniają następujące łatwe do sprawdzenia zależności:

- $rc = 2$ i $sq = 2$ tzn. $rc(V) = V \oplus V$ i $sq(V) = V \oplus V$;
- $cr = 1 + t$ i $sq = 1 + t$;
- $tc = c$ i $ts = s$;
- $rt = r$ i $qt = q$;
- $t^2 = 1$.

2. Udowodnić, że jeżeli G jest grupą zwartą, to $V^* \cong tV$.

3. Udowodnić, że dla dwóch reprezentacji $V, W \in \text{Rep}_{\mathbb{R}}(G)$ jeżeli $cV \cong cW$, to $V \cong W$ i analogicznie jeżeli $V, W \in \text{Rep}_{\mathbb{H}}(G)$ i $sV \cong sW$, to $V \cong W$.

4. Pokazać, że jeżeli $V \in \text{Rep}_{\mathbb{C}}(G)$ spełnia $V \cong tV$, to V jest rzeczywista lub kwaternionowa, ale nie obie naraz.

5. Udowodnić, że dla zwartej grupy G istnieją reprezentacje $U_m \in \text{Rep}_{\mathbb{R}}(G)$, $V_n \in \text{Rep}_{\mathbb{C}}(G)$ i $W_p \in \text{Rep}_{\mathbb{H}}(G)$, takie że:

- a) nieizomorficzne nieprzywiedlne reprezentacje nad $\mathbb{R}$, to U_m, rV_n, rsW_p ;
  - b) nieizomorficzne nieprzywiedlne reprezentacje nad $\mathbb{C}$, to cU_m, V_n, tV_n, sW_p ;
  - c) nieizomorficzne nieprzywiedlne reprezentacje nad $\mathbb{R}$, to qcU_m, qV_n, W_p .
- (to jest twierdzenie 3.57 w książce Adamsa)

Grupy i Algebry Liego — zadania na 11 kwietnia

Zadanie 1 Niech $G = SO(n)$. Załóżmy, że n jest nieparzyste. Wskazać torus maksymalny i znaleźć tożkład reprezentacji dołączonej $\mathfrak{so}(n) \otimes \mathbb{C}$ na reprezentacje jednowymiarowe.

Wskazówka: $\mathfrak{so}(n) \otimes \mathbb{C} = \mathfrak{so}_n(\mathbb{C})$ jest algebrą Liego grupy

$$SO_n(\mathbb{C}) = \{A \in GL_n(\mathbb{C}) \mid A^T A = I\}$$

zachowującej standardową formę 2-liniową niezdegenerowaną. Zamienić współrzędne, tak by forma 2-liniowa miała macierz $\begin{pmatrix} 0 & I & 0 \\ I & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$ w nowej bazie. Wskazać torus zawarty w macierzach diagonalnych.

Aby przekonać się, że jest maksymalny trzeba sprawdzić, że $\mathfrak{g}^T = \mathfrak{t}$. Przy okazji rozłożyć $\mathfrak{so}(n) \otimes \mathbb{C}$ na jednowymiarowe reprezentacje torusa. Wypisać charaktery.

Zadanie 2 Wykazać, że zwarte i spójne rozmaitości zespolone, będące zespolonymi grupami Lie (tzn mnożenie i odwrotność są holomorfczne) są przemienne.

Wskazówka: zbadać reprezentację dołączoną: $Ad : G \rightarrow Aut(\mathfrak{g})$

Zadanie 3 Niech $\varphi : M_{n \times n}(\mathbb{C}) \times M_{n \times n}(\mathbb{C}) \rightarrow \mathbb{C}$ będzie zadane formułą

$$\varphi(A, B) = Tr(AB).$$

Wykazać, że φ jest 2-liniową niezdegenerowaną formą symetryczną.

Sprawdzić, że $\varphi|_{u(n) \times u(n)}$ jest ujemnie określona oraz $\varphi|_{iu(n) \times iu(n)}$ jest dodatnio określona.

Zadanie 4 Forma Killinga: Niech G będzie grupą Lie. Różniczka reprezentacji dołączonej

$$Ad : G \rightarrow GL(\mathfrak{g})$$

jest oznaczana przez

$$ad : \mathfrak{g} \rightarrow \mathfrak{gl}(\mathfrak{g}),$$

$$X \mapsto ad_X.$$

Definiujemy symetryczną formę 2-liniową

$$\varphi(X, Y) = tr(ad_X \circ ad_Y).$$

Udowodnić, że jeśli G jest zwarta i centrum G jest skończone, to φ jest ujemnie określona.

Zadanie 5 Wskazać nietrywialne przekształcenia

a) $SL_2(\mathbb{C}) \rightarrow SO_3(\mathbb{C})$

b) $SL_2(\mathbb{C}) \times SL_2(\mathbb{C}) \rightarrow SO_4(\mathbb{C})$

c) $SL_4(\mathbb{C}) \rightarrow SO_6(\mathbb{C})$

d) $Sp_2(\mathbb{C}) \rightarrow SO_5(\mathbb{C})$

(powyższe przekształcenia indukują izomorfizmy algebr Lie)

Wskazówki:

a) $\mathbb{C}^3 \simeq \mathfrak{sl}_2(\mathbb{C})$

b) Utożsamić $\mathbb{C}^4 = M_{2 \times 2}(\mathbb{C})$ z formą kwadratową $\det : M_{2 \times 2}(\mathbb{C}) \rightarrow \mathbb{C}$

c) Utożsamić $\mathbb{C}^6 \simeq \wedge^2 \mathbb{C}^4$ z formą kwadratową ...

d) Niech $\omega \in \wedge^2(\mathbb{C}^4)^*$ będzie antysymplektyczną 2-formą w $\mathbb{C}^4$, $ker(\wedge^2(\mathbb{C}^4)^* \xrightarrow{\wedge \omega} \wedge^4(\mathbb{C}^4)^*) \simeq \mathbb{C}^5 \dots$

Grupy i Algebry Liego — zadania na 18 kwietnia

Zadanie 0. z zeszłego tygodnia. Wskazać nietrywialne przekształcenia

a) $SL_2(\mathbb{C}) \rightarrow SO_3(\mathbb{C})$

d) $Sp_2(\mathbb{C}) \rightarrow SO_5(\mathbb{C})$

Opisać te odwzorowania w obcięciu do torusa maksymalnego

Wskazówki:

a) $\mathbb{C}^3 \simeq \mathfrak{sl}_2(\mathbb{C})$

d) Niech $\omega \in \wedge^2(\mathbb{C}^4)^*$ będzie symplektyczną 2-formą w $\mathbb{C}^4$, $\ker(\wedge^2(\mathbb{C}^4)^* \xrightarrow{\wedge \omega} \wedge^4(\mathbb{C}^4)^*) \simeq \mathbb{C}^5 \dots$

Zadanie 1 Niech $\rho_1 : \mathfrak{g} \rightarrow \mathfrak{gl}(V_1)$ and $\rho_2 : \mathfrak{g} \rightarrow \mathfrak{gl}(V_2)$ będą dwiema reprezentacjami algebry Liego $\mathfrak{g}$. Definiujemy przekształcenie $\rho : \mathfrak{g} \rightarrow \mathfrak{gl}(V_1 \otimes V_2)$ na tensorach prostych wzorem

$$\rho(X)(v \otimes w) = \rho_1(X)v \otimes w + v \otimes \rho_2(X)w.$$

Sprawdzić, że tak określone przekształcenie liniowe jest przekształceniem algebr Liego.

Zadanie 2 Mówimy, że iloczyn skalarny w $\mathfrak{g}$ jest *ad*-niezmienniczy gdy $\forall X, Y, Z \in \mathfrak{g}$

$$(ad_X Y, Z) + (Y, ad_X Y) = 0.$$

a) Przy założeniu, że $\mathfrak{g}$ jest algebrą Lie grupy G wykazać, że jeśli iloczyn skalarny jest *Ad* niezmienniczy, to jest *ad*-niezmienniczy

b) Mówimy, że $\mathfrak{J} \subset \mathfrak{g}$ jest ideałem, jeśli dla każdego $X \in \mathfrak{J}$ i dla każdego $Y \in \mathfrak{g}$ mamy $[X, Y] \in \mathfrak{J}$. (W szczególności $\mathfrak{J}$ jest podalgebrą Lie.) Udowodnić, że jeśli $\mathfrak{g}$ dopuszcza *ad*-niezmienniczy iloczyn skalarny, to $\mathfrak{J}^\perp$ jest podalgebrą Liego.

Zadanie 3 Udowodnić, że jeśli $\mathfrak{g}$ dopuszcza *ad*-niezmienniczy iloczyn skalarny $(-, -)$ oraz nie zawiera właściwych ideałów, to z dokładnością do proporcjonalności $(-, -)$ jest równy formie Killinga.

Zadanie 4 Które z reprezentacji $Sym_k V$ grupy $SU(2)$ pochodzą od reprezentacji $SO(3)$?

(Tzn dla jakich k homomorfizm $SU(2) \rightarrow GL(Sym^k V)$ faktoryzuje się przez $SO(3) \simeq SU(2)/\{\pm I\}$?)

Zadanie 5 Niech $V \simeq \mathbb{C}^2$ będzie definiującą reprezentacją dla $SL_2(\mathbb{C})$. Niech $W = Sym^3 V \otimes V$. Wiemy, że $W \simeq Sym^4 V \oplus Sym^2 V$. Wskazać ten izomorfizm znajdując wektory najwyższej wagi dla podreprezentacji.

Zadanie 6 (Ciąg dalszy dla reprezentacji $SL_2(\mathbb{C})$.) Wykazać, że

$$Sym^3(Sym^3(V)) \simeq Sym^9 V \oplus Sym^5 V \oplus Sym^3 V.$$

Więcej ciekawych ćwiczeń jest w [Fulton-Harris, roz. 11].

Grupy i Algebry Liego — zadania na 25 kwietnia

Zadanie 1 Znaleźć jawny wzór na formę Killinga dla $\mathfrak{gl}_n$ za pomocą wyrazów macierzy.

Wskazówka (którą trzeba udowodnić): dla $\mathfrak{sl}_n$ forma Killinga jest równa $(x, y) \mapsto 2n \operatorname{tr}(xy)$.

Zadanie 2 Wykazać, że h_α nie zależy od wyboru iloczynu skalarnego. (Patrz definicja 8.7 z wykładu.)

Wskazówka: najpierw wykazać w przypadku, gdy $\mathfrak{g}$ jest prosta (nie zawiera właściwych ideałów).

Zadanie 3 Niech V będzie reprezentacją definiującą dla $SL_3(\mathbb{C})$.

Roważyć reprezentację $Sym^2(V) \otimes V^*$. Wskazać nietrywialne przekształcenie do V . Czy jądro jest nieprzywiedlną reprezentacją?

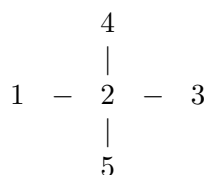
Zadanie 4 Rozważamy reprezentacje $SL_3(\mathbb{C})$. Wiemy, że $V \otimes V \simeq Sym^2V \oplus \wedge^2V$. Rozłożyć $V \otimes V \otimes V$ na reprezentacje nieprzywiedlne.

Następujące zadania są krokami prowadzącymi do opisu wszystkich możliwych systemów pierwiastków. Chodzi o wykluczenie pewnych konfiguracji.

Zadanie 5 Niech $v_1, v_2, \dots, v_n$ będą liniowo niezależnymi wektorami o tej samej długości. Załóżmy, że dla $i \neq j$ albo $v_i \perp v_j$, albo kąt pomiędzy v_i a v_j jest równy 120° . Tworzymy graf o n wierzchołkach. Rysujemy krawędź, jeśli między wierzchołkami, jeśli kąt pomiędzy odpowiadającymi im wektorami jest 120° . Udowodnić, że ten graf ma co najwyżej $n - 1$ krawędzi. Udowodnić, że ten graf nie ma cykli.

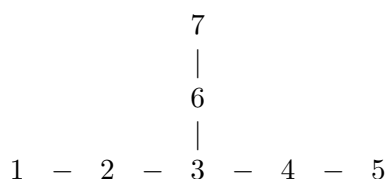
Wskazówka: Obliczyć $(\sum v_i, \sum v_i)$.

Zadanie 6 a) Rozważmy graf

Udowodnić, że nie istnieje system pierwiastków zawierający liniowo niezależne wektory równej długości $v_i, i = 1, 2, \dots, 5$, o tej własności, że kąt pomiędzy v_i a v_j jest równy 120° jeśli jest krawędź w diagramie pomiędzy i a j , a w przeciwnym przypadku są prostopadłe.

b) Rozważmy graf

Udowodnić, że nie istnieje system pierwiastków zawierający liniowo niezależne wektory równej długości $v_i, i = 1, 2, \dots, 7$, o tej własności, że kąt pomiędzy v_i a v_j jest równy 120° jeśli jest krawędź w diagramie, a w przeciwnym przypadku są prostopadłe.

Grupy i Algebry Liego — zadania na 9go maja

Zadanie 1 Udowodnić, że następujące warunki są równoważne dla zwartej grupy Lie o skończonym centrum:

- (1) algebra Liego nie zawiera właściwego ideału
- (2) reprezentacja dołączona jest prosta
- (3) diagram Dynkina jest spójny

Zadanie 2 Udowodnić, że jeśli diagram Dynkina jest spójny i zawiera potrójną krawędź, to test typu G_2 .

Zadanie 3 Niech W będzie grupą Weyla dla $Sp(n)$ (lub $SO(2n+1)$). Wykazać, że W jest produktem półprostym $\mathbb{Z}_2^n \rtimes \Sigma_n$. Tu Σ_n jest grupą permutacji. Bycie produktem półprostym oznacza, że mamy ciąg dokładny

$$0 \rightarrow \mathbb{Z}_2^n \rightarrow W \rightarrow \Sigma_n \rightarrow 0$$

oraz rozszczepienie $\Sigma_n \hookrightarrow W$. Wskazać zanurzenie W do $GL_n(\mathbb{Z})$. Wskazać generatory odpowiadające wierzchołkom diagramu Dynkina.

Zadanie 4 Niech W będzie grupą Weyla dla $SO(2n)$. Wykazać, że W jest produktem półprostym $\mathbb{Z}_2^{n-1} \rtimes \Sigma_n$. Wskazać zanurzenie W do $GL_n(\mathbb{Z})$. Wskazać generatory odpowiadające wierzchołkom diagramu Dynkina.

Zadanie 5 Dany system pierwiastków $\mathcal{R} = \mathcal{R}_+ \sqcup \mathcal{R}_-$. Niech

$$\rho = \frac{1}{2} \sum_{\alpha \in \mathcal{R}_+} \alpha.$$

Udowodnić, że dla każdego $\alpha \in \mathcal{R}$

$$2 \frac{(\alpha, \rho)}{(\alpha, \alpha)} \in \mathbb{Z}.$$

Ponadto ρ należy do dodatniej komnaty Weyla.

- Dla $SU(n)$ wyrazić ρ za pomocą charakterów bazowych $L_i \in \mathfrak{t}^*$.

Grupy i Algebry Liego — zadania na 16go maja

(zadania zaległe)

Zadanie 1 Niech W będzie grupą Weyla dla $Sp(n)$ (lub $SO(2n+1)$). Wykazać, że W jest produktem półprostym $\mathbb{Z}_2^n \times \Sigma_n$. Tu Σ_n jest grupą permutacji. Bycie produktem półprostym oznacza, że mamy ciąg dokładny

$$0 \rightarrow \mathbb{Z}_2^n \rightarrow W \rightarrow \Sigma_n \rightarrow 0$$

oraz rozszczepienie $\Sigma_n \hookrightarrow W$. Wskazać zanurzenie W do $GL_n(\mathbb{Z})$. Wskazać generatory odpowiadające wierzchołkom diagramu Dynkina.

Zadanie 2 Dany system pierwiastków $\mathcal{R} = \mathcal{R}_+ \sqcup \mathcal{R}_-$. Niech

$$\rho = \frac{1}{2} \sum_{\alpha \in \mathcal{R}_+} \alpha.$$

Udowodnić, że dla każdego $\alpha \in \mathcal{R}$

$$2 \frac{(\alpha, \rho)}{(\alpha, \alpha)} \in \mathbb{Z}.$$

Ponadto ρ należy do dodatniej komnaty Weyla.

- Dla $SL_n(\mathbb{C})$ (równoważnie dla $SU(n)$) wyrazić ρ za pomocą charakterów bazowych $L_i \in \mathfrak{t}^*$.

(Zadania nowe)

Zadanie 3 Opisać kraty P, Q i $\mathfrak{t}_{\mathbb{Z}}^*$ dla grupy $SO(n)$.

Zadanie 4 Niech $X_i, Y_i \in \mathfrak{g}_2, i = 1, \dots, 6$ będą takie jak na wykładzie lub w podręczniku Fultona-Harrisa. Obliczyć $[X_5, Y_4]$.

Zadanie 5 Ustalamy $n \geq 2$. (Dla wygody można przyjąć $n = 2$.) Niech A będzie macierzą $n \times n$ z jedynkami na antydiagonali i zerami w pozostałych miejscach oraz niech Q będzie macierzą $2n \times 2n$ blokowej postaci $\begin{pmatrix} 0 & A \\ -A & 0 \end{pmatrix}$. Niech $T \subset SL_{2n}(\mathbb{C})$ będzie standardowym torusem składającym się z macierzy diagonalnych. Definiujemy automorfizm grupy $SL_{2n}(\mathbb{C})$ wzorem $\psi(X) = J(X^T)^{-1}J^{-1}$.

(a) Opisać wzorem indukowany automorfizm algebr Liego i zauważyć, że zachowuje on macierze diagonalne (czyli $\mathfrak{t}$ przy standardowym wyborze).

(b) Zauważyć, że standardowe pierwiastki proste są permutowane.

(c) Niech $G = SL_{2n}(\mathbb{C})^\psi$ będzie podgrupą punktów stałych automorfizmu ψ . Sprawdzić, że $T_G = T \cap G$ jest torusem maksymalnym w G . Znaleźć pierwiastki.

(d) Mamy $\mathfrak{t}_G \subset \mathfrak{t}$ i surjekcję $\mathfrak{t}^* \rightarrow \mathfrak{t}_G^*$. Porównać obrazy pierwiastków SL_{2n} z pierwiastkami G .

(e) Obliczyć kopierwiastki $\alpha^\vee = 2 \frac{(\alpha, -)}{(\alpha, \alpha)} \in \mathfrak{t}_G$ i wyrazić je za pomocą kopierwiastków SL_{2n} .

Zadanie 6 (a) Dany jest system pierwiastków D_4

$$\begin{array}{c} \alpha_3 = L_3 - L_4 \\ \alpha_1 = L_1 - L_2 \quad \diagup \quad \alpha_2 = L_2 - L_3 \\ \alpha_4 = L_3 + L_4 \end{array}$$

Niech $\beta_1 = \alpha_1 + \alpha_3 + \alpha_4, \beta_2 = \alpha_2$. Obliczyć kąt $\angle(\beta_1, \beta_2)$.

(b) Dany jest diagram Dynkina E_6

$$\begin{array}{cccccc} & & & \alpha_6 & & \\ & & & | & & \\ \alpha_1 & \text{---} & \alpha_2 & \text{---} & \alpha_3 & \text{---} & \alpha_4 & \text{---} & \alpha_5 \end{array}$$

Niech $\beta_1 = \alpha_1 + \alpha_5, \beta_2 = \alpha_2 + \alpha_4, \beta_3 = \alpha_3, \beta_4 = \alpha_6$. Obliczyć kąty między tymi wektorami i skonstatować, że wektory $\{\beta_i\}_{i=1, \dots, 4}$ mają kąty i proporcje długości takie, jak pierwiastki proste z systemu F_4 .

Grupy i Algebry Liego — zadania na 23go maja

(zadania zaległe)

Z zeszłego tygodnia druga połowa 5, zad 6.

(zadania nowe)

Zadanie 1 Dla funkcji n zmiennych $t_1, t_2, \dots, t_n$ udowodnić, że

a)

$$\sum_{k=0}^{\infty} h_k x^k = \prod_{i=1}^n \frac{1}{1-t_i x} \in \mathbb{Z}[t_1, t_2, \dots, t_n][[x]]$$

b) Dla $k > 0$

$$\sum_{i=0}^k (-1)^i e_i h_{k-i} = 0$$

Zadanie 2 Dla $\mathfrak{g} = \mathfrak{sp}_2(\mathbb{C})$ znaleźć ogólną postać wag dominujących. Znaleźć tzw wagi fundamentalne $w_1, w_2 \in P$ o tej własności, że każda waga $\lambda \in P_+$ jest nieujemną kombinacją wag w_1 i w_2 . Znaleźć reprezentacje o wagach najwyższych w_1 i w_2 . Obliczyć ich charaktery.

Zadanie 3 Dla $\mathfrak{g} = \mathfrak{sl}_2(\mathbb{C})$ oraz wagi $\lambda \in \mathfrak{t}^*$ opisać wszystkie podmoduły modułu Vermy M_λ .

Zadanie 4 Dla $\mathfrak{g} = \mathfrak{sl}_3(\mathbb{C})$ oraz wag $\lambda, \mu \in \mathfrak{t}^*$ znaleźć wymiar przestrzeni wagowej $M_\lambda[\mu]$ w module Vermy.

Zadanie 5 Filtracja algebry tensorowej $T(\mathfrak{g})$ długością tensorów indukuje filtrację w $U(\mathfrak{g})$, oznaczaną $F_i U(\mathfrak{g})$. Niech

$$Gr_F U(\mathfrak{g}) = \bigoplus_{i=0}^{\infty} F_i U(\mathfrak{g}) / F_{i-1} U(\mathfrak{g}).$$

Pokazać, że produkt w $U(\mathfrak{g})$ zadaje mnożenie w $Gr_F U(\mathfrak{g})$. Udowodnić, że

$$Gr_F U(\mathfrak{g}) \simeq \bigoplus_{i=0}^{\infty} Sym^i(\mathfrak{g})$$

jako algebry z gradacją.

Zadanie 6 Niech $\mathfrak{g}$ będzie algebrą Lie. Wskazać algebrę łączną $\mathcal{A}$ nad pierścieniem¹ $\mathbb{C}[\hbar]$, taką że dla specjalizacji $\hbar = 0$ algebra $\mathcal{A}_{\hbar=0}$ jest przemienna i jest algebrą wielomianów, a dla $a \neq 0$ mamy $\mathcal{A}_{\hbar=a} \simeq U(\mathfrak{g})$.

---

¹Równoważnie: Mnożenie $\mathcal{A} \otimes \mathcal{A} \rightarrow \mathcal{A}$ zależy wielomianowo od $\hbar$.

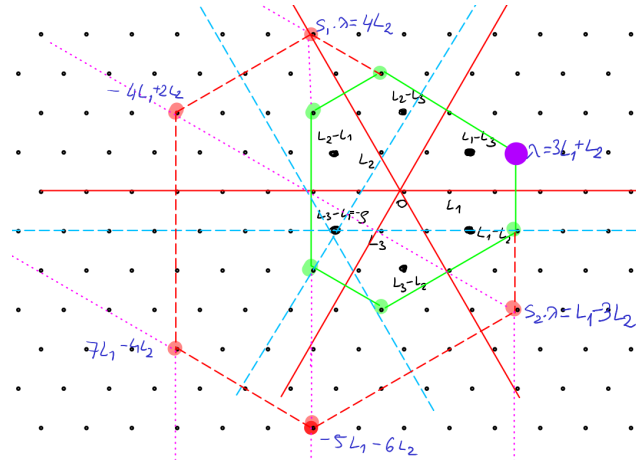
Grupy i Algebry Liego — zadania na 6go czerwca

(zadania zaległe)

Z zeszłego tygodnia: zadania 2 i 3.

(zadania nowe)

Zadanie 1 Rozważmy reprezentację nieprzywiedlną V_λ algebry $\mathfrak{sl}_3$ dla $\lambda = 3L_1 + L_2$. Istotne informacje o tej reprezentacji można wyczytać z rysunku (patrz wyjaśnienia w streszczeniu wykładu).

- Wypisać rezolwentę Bernstein-Gelfanda-Gelfanda.
- Dla $\mu = -L_1 - L_2$ wyliczyć wymiary $M_{w,\lambda}[\mu]$, $w \in \Sigma_3$.
- Dla $\mu = -3L_1 - L_2$ wyliczyć wymiary $M_{w,\lambda}[\mu]$, $w \in \Sigma_3$.
- Dla $\mu = -7L_1 - 4L_2$ wyliczyć wymiary $M_{w,\lambda}[\mu]$, $w \in \Sigma_3$.
- Obliczyć $\dim(V_\lambda[\mu])$ dla powyższych μ .

Zadanie 2 Powtórzyc powyższe rachunki dla $\lambda = 2L_1$, $\mu = -2L_1 - 2L_2$ oraz $\mu = -6L_1 - 4L_2$

Zadanie 3 Proszę zrobić i oddać mi do sprawdzenia próbny egzamin pisemny.

In[1]:= (* działanie grupy Weyla *)

s1[f_] := f /. {L1 → L2, L2 → L1}

s2[f_] := f /. {L2 → L3, L3 → L2}

(* skręcone działanie grupy Weyla *)

rho = 2 L1 + L2;

r1[f_] := Expand[s1[f + rho] - rho /. L3 → -L1 - L2]

r2[f_] := Expand[s2[f + rho] - rho /. L3 → -L1 - L2]

In[6]:= lambda = 3 L1 + L2;

In[7]:= (* Orbita lambdy przy skręconym działaniu *)

lambda1 = r1[lambda]

lambda2 = r2[lambda]

lambda21 = r2[lambda1]

lambda12 = r1[lambda2]

lambda121 = r2[lambda12]

Out[7]= 4 L2

Out[8]= L1 - 3 L2

Out[9]= -5 L1 - 6 L2

Out[10]=

-4 L1 + 2 L2

Out[11]=

-7 L1 - 4 L2

In[12]:= (* Rozwinięcie charakteru $Un=M_0$

-pierwiastki proste w zapisie multiplikatywnym: $\alpha=t2/t1$, $\beta=t3/t2$,
trzeci pierwiastek ujemny: $\alpha\beta=t3/t1$ *)

maxdeg = 15;

Unminus = Expand[Normal[Series[1 / ((1 - h α)(1 - h β)(1 - h² $\alpha\beta$)), {h, 0, maxdeg}]]];

Do[Print[TraditionalForm[Coefficient[Unminus, h, i]]], {i, 0, maxdeg}];

Unminus = Unminus /. {h $\rightarrow$ 1, $\alpha \rightarrow t2 / t1$, $\beta \rightarrow t3 / t2$ } /. t3 $\rightarrow$ 1 / (t1 t2);

1

$\alpha + \beta$

$\alpha^2 + 2 \alpha \beta + \beta^2$

$\alpha^3 + 2 \alpha^2 \beta + 2 \alpha \beta^2 + \beta^3$

$\alpha^4 + 2 \alpha^3 \beta + 3 \alpha^2 \beta^2 + 2 \alpha \beta^3 + \beta^4$

$\alpha^5 + 2 \alpha^4 \beta + 3 \alpha^3 \beta^2 + 3 \alpha^2 \beta^3 + 2 \alpha \beta^4 + \beta^5$

$\alpha^6 + 2 \alpha^5 \beta + 3 \alpha^4 \beta^2 + 4 \alpha^3 \beta^3 + 3 \alpha^2 \beta^4 + 2 \alpha \beta^5 + \beta^6$

$\alpha^7 + 2 \alpha^6 \beta + 3 \alpha^5 \beta^2 + 4 \alpha^4 \beta^3 + 4 \alpha^3 \beta^4 + 3 \alpha^2 \beta^5 + 2 \alpha \beta^6 + \beta^7$

$\alpha^8 + 2 \alpha^7 \beta + 3 \alpha^6 \beta^2 + 4 \alpha^5 \beta^3 + 5 \alpha^4 \beta^4 + 4 \alpha^3 \beta^5 + 3 \alpha^2 \beta^6 + 2 \alpha \beta^7 + \beta^8$

$\alpha^9 + 2 \alpha^8 \beta + 3 \alpha^7 \beta^2 + 4 \alpha^6 \beta^3 + 5 \alpha^5 \beta^4 + 5 \alpha^4 \beta^5 + 4 \alpha^3 \beta^6 + 3 \alpha^2 \beta^7 + 2 \alpha \beta^8 + \beta^9$

$\alpha^{10} + 2 \alpha^9 \beta + 3 \alpha^8 \beta^2 + 4 \alpha^7 \beta^3 + 5 \alpha^6 \beta^4 + 6 \alpha^5 \beta^5 + 5 \alpha^4 \beta^6 + 4 \alpha^3 \beta^7 + 3 \alpha^2 \beta^8 + 2 \alpha \beta^9 + \beta^{10}$

$\alpha^{11} + 2 \alpha^{10} \beta + 3 \alpha^9 \beta^2 + 4 \alpha^8 \beta^3 + 5 \alpha^7 \beta^4 + 6 \alpha^6 \beta^5 + 6 \alpha^5 \beta^6 + 5 \alpha^4 \beta^7 + 4 \alpha^3 \beta^8 + 3 \alpha^2 \beta^9 + 2 \alpha \beta^{10} + \beta^{11}$

$\alpha^{12} + 2 \alpha^{11} \beta + 3 \alpha^{10} \beta^2 + 4 \alpha^9 \beta^3 + 5 \alpha^8 \beta^4 + 6 \alpha^7 \beta^5 + 7 \alpha^6 \beta^6 + 6 \alpha^5 \beta^7 + 5 \alpha^4 \beta^8 + 4 \alpha^3 \beta^9 + 3 \alpha^2 \beta^{10} + 2 \alpha \beta^{11} + \beta^{12}$

$\alpha^{13} + 2 \alpha^{12} \beta + 3 \alpha^{11} \beta^2 + 4 \alpha^{10} \beta^3 + 5 \alpha^9 \beta^4 + 6 \alpha^8 \beta^5 + 7 \alpha^7 \beta^6 + 7 \alpha^6 \beta^7 + 6 \alpha^5 \beta^8 + 5 \alpha^4 \beta^9 + 4 \alpha^3 \beta^{10} + 3 \alpha^2 \beta^{11} + 2 \alpha \beta^{12} + \beta^{13}$

$\alpha^{14} + 2 \alpha^{13} \beta + 3 \alpha^{12} \beta^2 + 4 \alpha^{11} \beta^3 + 5 \alpha^{10} \beta^4 + 6 \alpha^9 \beta^5 + 7 \alpha^8 \beta^6 + 8 \alpha^7 \beta^7 + 7 \alpha^6 \beta^8 + 6 \alpha^5 \beta^9 + 5 \alpha^4 \beta^{10} + 4 \alpha^3 \beta^{11} + 3 \alpha^2 \beta^{12} + 2 \alpha \beta^{13} + \beta^{14}$

$\alpha^{15} + 2 \alpha^{14} \beta + 3 \alpha^{13} \beta^2 + 4 \alpha^{12} \beta^3 + 5 \alpha^{11} \beta^4 + 6 \alpha^{10} \beta^5 + 7 \alpha^9 \beta^6 + 8 \alpha^8 \beta^7 + 8 \alpha^7 \beta^8 + 7 \alpha^6 \beta^9 + 6 \alpha^5 \beta^{10} + 5 \alpha^4 \beta^{11} + 4 \alpha^3 \beta^{12} + 3 \alpha^2 \beta^{13} + 2 \alpha \beta^{14} + \beta^{15}$

In[15]:= (* funkcja obliczająca współczynnik M_λ przy t^μ *)

coef[lambda_, mu_] := Coefficient[Coefficient[t1^{lambda}[1] t2^{lambda}[2] Unminus, t1, mu[1]], t2, mu[2]]

In[16]:= (* dla lambda =3L1+L2 , mu=-L1-L2 *)

mu = {-1, -1};

{coef[{3, 1}, mu], coef[{0, 4}, mu], coef[{1, -3}, mu], coef[{-5, -6}, mu], coef[{-4, 2}, mu], coef[{-7, -4}, mu]}

Out[17]=

{3, 0, 1, 0, 0, 0}

In[18]:= (* krotność w V_λ *)

%.{1, -1, -1, 1, 1, -1}

Out[18]=

2

In[19]:= (* Schur function = charakter reprezentacji V_λ *)

tt = {t1, t2, t3};

S[lambda_] := Expand[Factor[Det[Table[tt[[i]]^(lambda + {2, 1, 0})[[j]], {i, 1, 3}, {j, 1, 3}]] / ((t1 - t2) (t1 - t3) (t2 - t3))]]

S[{3, 1, 0}]

Out[21]=

$t_1^3 t_2 + t_1^2 t_2^2 + t_1 t_2^3 + t_1^3 t_3 + 2 t_1^2 t_2 t_3 + 2 t_1 t_2^2 t_3 + t_2^3 t_3 + t_1^2 t_3^2 + 2 t_1 t_2 t_3^2 + t_2^2 t_3^2 + t_1 t_3^3 + t_2 t_3^3$

In[22]:= (* w zmiennych t1,t2 *)

In[23]:= S[{3, 1, 0}] /. {t3 -> 1 / (t1 t2)}

Out[23]=

$\frac{1}{t_1^2} + 2 t_1 + \frac{1}{t_1^2 t_2^3} + \frac{1}{t_2^2} + \frac{1}{t_1^3 t_2^2} + \frac{2}{t_1 t_2} + \frac{t_1^2}{t_2} + 2 t_2 + t_1^3 t_2 + \frac{t_2^2}{t_1} + t_1^2 t_2^2 + t_1 t_2^3$

In[24]:= Coefficient[Coefficient[%, t1, -1], t2, -1]

Out[24]=

2

```
In[25]:= (* -----*)
(* d\lambda = 3L1+L2 , mu=-3L1-L2 *)
mu = {-3, -1};
{coef[{3, 1}, mu], coef[{0, 4}, mu], coef[{1, -3}, mu], coef[{-5, -6}, mu], coef[{-4, 2}, mu], coef[{-7, -4}, mu]}
%.{1, -1, -1, 1, 1, -1}
```

```
Out[26]=
{0, 0, 0, 0, 0, 0}
```

```
Out[27]=
0
```

```
In[28]:= S[{3, 1, 0}] /. {t3 -> 1 / (t1 t2)}
Coefficient[Coefficient[%, t1, -3], t2, -1]
```

```
Out[28]=

$$\frac{1}{t_1^2} + 2 t_1 + \frac{1}{t_1^2 t_2^3} + \frac{1}{t_2^2} + \frac{1}{t_1^3 t_2^2} + \frac{2}{t_1 t_2} + \frac{t_1^2}{t_2} + 2 t_2 + t_1^3 t_2 + \frac{t_2^2}{t_1} + t_1^2 t_2^2 + t_1 t_2^3$$

```

```
Out[29]=
0
```

```
In[30]:= (* -----*)
(* d\lambda = 3L1+L2 , mu=-3L1-L2 *)
mu = {-7, -4};
{coef[{3, 1}, mu], coef[{0, 4}, mu], coef[{1, -3}, mu], coef[{-5, -6}, mu], coef[{-4, 2}, mu], coef[{-7, -4}, mu]}
%.{1, -1, -1, 1, 1, -1}
```

```
Out[31]=
{6, 3, 4, 1, 1, 1}
```

```
Out[32]=
0
```

In[33]:= $S\{3, 1, 0\} /. \{t3 \rightarrow 1 / (t1 t2)\}$

Coefficient[Coefficient[%, t1, -7], t2, -4]

Out[33]=

$$\frac{1}{t1^2} + 2 t1 + \frac{1}{t1^2 t2^3} + \frac{1}{t2^2} + \frac{1}{t1^3 t2^2} + \frac{2}{t1 t2} + \frac{t1^2}{t2} + 2 t2 + t1^3 t2 + \frac{t2^2}{t1} + t1^2 t2^2 + t1 t2^3$$

Out[34]=

0

Grupy i Algebry Liego — zadania na 13-go czerwca

(ostatnia szansa na punkty za ćwiczenia)

Notacja dotycząca algebr Clifforda jest taka jak w moich notatkach, tzn jak w podręczniku Bröcker-tom Dieck §I.6

Zadanie 1 Niech $x \in \Gamma_n$ będzie elementem grupy Clifforda. Udowodnić, że $\alpha(x)$ i $t(x)$ też należą do grupy Γ_n .

Zadanie 2 Niech $\bar{x} = t(\alpha(x))$. Udowodnić, że dla $x \in \Gamma_n$ mamy $\bar{x}x = x\bar{x}$.

Zadanie 3 Udowodnić, że norma $N(x) = \bar{x}x$ zadaje homomorfizm $N : \Gamma_n \rightarrow \mathbb{R}^*$.

Zadanie 4 Udowodnić, że algebra Clifforda $C(3) = C(\mathbb{R}^3, -standard)$ jest izomorficzna z $\mathbb{H} \oplus \mathbb{H}$ (z mnożeniem po współrzędnych).

Zadanie 5 [2-periodyczność nad $\mathbb{C}$] Niech $C_{\mathbb{C}}(n) = C(\mathbb{C}^n, -standard)$ będzie algebrą Clifforda nad ciałem $\mathbb{C}$. Dla algebry A przez $M_{2 \times 2}(A)$ oznaczamy algebrę macierzy 2×2 o współczynnikach z A . Udowodnić

$$C_{\mathbb{C}}(1) \simeq \mathbb{C} \oplus \mathbb{C},$$

$$C_{\mathbb{C}}(n+2) \simeq M_{2 \times 2}(C_{\mathbb{C}}(n)).$$

Zadanie 6 Niech $V = W \oplus W^* \simeq \mathbb{C}^{2n}$. Rozważamy reprezentacje spinorowe $\wedge^{ev}W$ i $\wedge^{odd}W$ algebry $\mathfrak{so}(n, n) \simeq \mathfrak{so}(2n)$. Znaleźć wagi tych reprezentacji. Patrz [Fulton-Harris] Proposition 20.15.

Zadanie 7 Skonstruować reprezentację algebry $\mathfrak{so}(2n+1)$ o najwyższej wadze $\frac{1}{2}(L_1 + L_2 + \dots + L_n)$. Patrz [Fulton-Harris] Proposition 20.16.

Grupy i Algebry Liego — egzamin pisemny

Proszę podpisać kartki i podać rozwiązania z krótkimi uzasadnieniami.

Zad. 1 W zwartej grupie $SO(6) \subset GL_6(\mathbb{R})$ wskazać torus maksymalny.

Zad. 2 Rozważmy odwzorowanie $\exp : \mathfrak{g} \rightarrow G$ i odwzorowanie odwrotne $\log : U \rightarrow \mathfrak{g}$ określone na otoczeniu $1 \in G$. Napisać rozwinięcie $\log(\exp(tX)\exp(tY)\exp(tZ))$ do wyrazów kwadratowych.

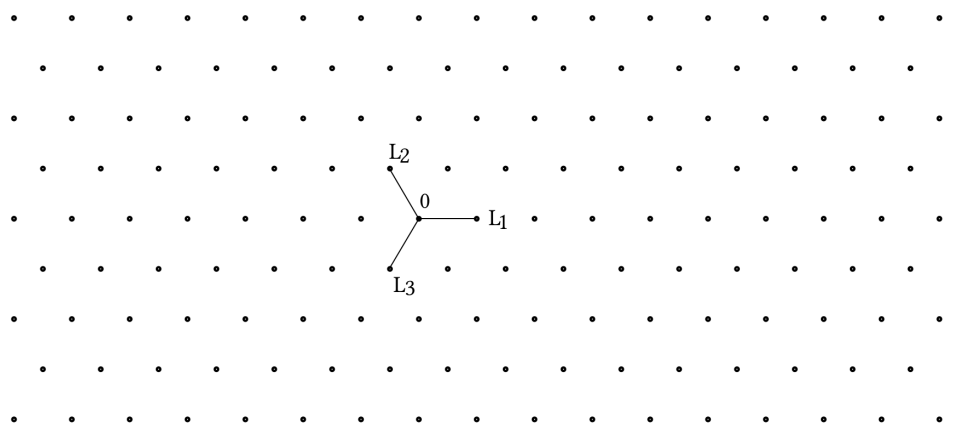
Zad. 3 Niech $\varphi : G \rightarrow GL(V)$ będzie reprezentacją grupy zwartej, oraz ψ indukowaną reprezentacją G na $V \oplus V^*$. Wyrazić charakter ψ za pomocą charakteru φ .

Zad. 4 Wskazać przykład spójnej grupy Lie oraz jej reprezentacji zespolonej, takiej że $V \not\cong V^*$.

Zad. 5 Przypuśćmy, że $f(t) = t^{-3} + 2t^2$ jest charakterem pewnej reprezentacji $\mathbb{C}^* \rightarrow GL(V)$. Znaleźć charakter indukowanej reprezentacji $Sym^2 V$.

Zad. 6 Rozważmy torus maksymalny $\begin{pmatrix} t & 0 \\ 0 & t^{-1} \end{pmatrix}$ w $SL_2(\mathbb{C})$. Czy funkcja $f(t) = t^{-2} + 2t^{-1} + 3 + 4t + 3t^2 + 2t^3 + t^4$ jest charakterem pewnej reprezentacji $SL_2(\mathbb{C})$? Czy jest różnicą dwóch charakterów?

Zad. 7 Na siatce heksagonalnej zaznaczyć wagi reprezentacji algebry $\mathfrak{sl}_3$ będącej iloczynem tensorowym reprezentacji definiującej i dołączonej $W = \mathbb{C}^3 \otimes \mathfrak{sl}_3$.

Zad. 8 Wskazać epimorfizm $SL_2(\mathbb{C}) \rightarrow SO_3(\mathbb{C})$.

Zad. 9 Niech α, β będą pierwiastkami prostymi grupy $Sp_2(\mathbb{C}) \subset GL_4(\mathbb{C})$, $|\alpha| > |\beta|$. Oraz niech $X \in \mathfrak{g}_\alpha$, $Y \in \mathfrak{g}_\beta$. Wskazać jak najmniejsze $n > 0$ takie, że $(ad_Y)^n(X) = 0$.

Zad. 10 Opisać grupę Weyla $\mathfrak{g}_2$ przez generatory i relacje. Ile ma ona elementów? Czy jest to jedna z dobrze znanych grup badanych na podstawowym kursie algebry?

Zad. 11 Obliczyć $\rho = \frac{1}{2} \sum_{\alpha \in \mathcal{R}_+} \alpha$ za pomocą pierwiastków prostych dla $\mathfrak{so}_5(\mathbb{C})$.

Zad. 12 Rozważamy reprezentacje $\mathfrak{so}_9(\mathbb{C})$. Wskazać reprezentację zawierającą V_λ o najwyższej wadze $\lambda = 5L_1 + 2L_2$.

Zad. 13 Rozważamy grupę $SO_9(\mathbb{C})$. Niech $Q \subset \mathfrak{t}_{\mathbb{Z}}^*$ będzie kratą rozpiętą przez pierwiastki. Znaleźć iloraz $\mathfrak{t}_{\mathbb{Z}}^*/Q$.

Zad. 14 Wypisać rezolwentę Bernsteina-Gelfanda-Gelfanda dla definiującej reprezentacji $\mathbb{C}^3$ algebry $\mathfrak{sl}_3(\mathbb{C})$.

Zad. 15 Dla $\lambda = 6L_1 + 4L_2 + 2L_3$ obliczyć charakter reprezentacji $SL_3(\mathbb{C})$.

Zad. 16 Niech $V = \mathbb{R}^2$, $Q(x, y) = x^2 + y^2$. Czy algebra Clifforda $C(V, Q)$ jest przemienna, czy każdy element niezerowy jest odwracalny?

Grupy i Algebry Liego — egzamin pisemny

Proszę podpisać kartki i podać rozwiązania z krótkimi uzasadnieniami.

Zad. 1 W zwartej grupie $SO(7) \subset GL_7(\mathbb{R})$ wskazać torus maksymalny.

Zad. 2 Rozważmy odwzorowanie $\exp : \mathfrak{g} \rightarrow G$. Wyrazić $\exp(tX)\exp(-tY)\exp(-tX)\exp(tY) + \mathcal{O}(t^3)$ za pomocą $[X, Y]$.

Zad. 3 Niech $\varphi : G \rightarrow GL(V)$ będzie reprezentacją grupy zwartej, oraz ψ indukowaną reprezentacją G na $End(V)$. Wyrazić charakter ψ za pomocą charakteru φ .

Zad. 4 Wskazać przykład spójnej grupy Lie oraz jej reprezentacji, która nie jest półprosta (zawiera podreprezentację, która nie jest składnikiem prostym).

Zad. 5 Przypuśćmy, że $f(t) = t^{-2} + 2t + t^5$ jest charakterem pewnej reprezentacji $\mathbb{C}^* \rightarrow GL(V)$. Znaleźć charakter indukowanej reprezentacji $\wedge^2 V$.

Zad. 6 Rozważmy torus maksymalny $\begin{pmatrix} t & 0 \\ 0 & t^{-1} \end{pmatrix}$ w $SL_2(\mathbb{C})$. Czy funkcja

$$f(t) = t^{-3} + 2t^{-2} + t^{-1} + 1 + t + 2t^2 + t^3$$

jest charakterem pewnej reprezentacji $SL_2(\mathbb{C})$? Czy jest różnicą dwóch charakterów.

Zad. 7 Wskazać epimorfizm $Sp_2(\mathbb{C}) \rightarrow SO_5(\mathbb{C})$

Zad. 8 Znaleźć największe $n \in \mathbb{Z}$ takie, że G_2 zawiera podgrupę izomorficzną z $SU(n)$.

Zad. 9 Niech α, β będą pierwiastkami prostymi grupy G_2 , $|\alpha| > |\beta|$. Oraz niech $X \in \mathfrak{g}_\alpha, Y \in \mathfrak{g}_\beta$. Wskazać jak najmniejsze $n > 0$ takie, że $(ad_Y)^n(X) = 0$.

Zad. 10 Opisać grupę Weyla $\mathfrak{sp}_2(\mathbb{C})$ przez generatory i relacje. Ile ma ona elementów. Czy jest to jedna z dobrze znanych grup badanych na podstawowym kursie algebry?

Zad. 11 Obliczyć $\rho = \frac{1}{2} \sum_{\alpha \in \mathcal{R}_+} \alpha$ za pomocą pierwiastków prostych dla $\mathfrak{so}_8(\mathbb{C})$.

Zad. 12 Z aksjomatów systemu pierwiastków wywnioskować jakie mogą być kąty pomiędzy pierwiastkami.

Zad. 13 Rozważamy reprezentacje $\mathfrak{sp}_7(\mathbb{C})$. Wskazać reprezentację zawierającą V_λ o najwyższej wadze $\lambda = 3L_1 + L_2$.

Zad. 14 Rozważamy grupę $SL_4(\mathbb{C})$. Niech $Q \subset \mathfrak{t}^*$ będzie kratą rozpiętą przez pierwiastki, a P kratą wag. Znaleźć iloraz P/Q .

Zad. 15 Wypisać rezolwentę Bernsteina-Gelfanda-Gelfanda dla trywialnej reprezentacji algebry $\mathfrak{sp}_2(\mathbb{C})$.

Zad. 16 Dla $\lambda = 5L_1 + 3L_2 + L_3$ obliczyć charakter reprezentacji $SL_3(\mathbb{C})$.